

کامل ترین موزه تاکسیدرمی خاور میانه که گونه های متنوع و بی نظیری از حیوانات را گردآوری کرده در باغ «وکیل آباد» قرار دارد

میراث دار طبیعت

موزه ارشید جمشید، شکارچی خبره ایرانی که دوست امیر حامد است و در حال حاضر در خارج از کشور سکونت دارد، پیش از انقلاب از سرتاسر دنیا شکار کرده است. بازدیدهای بسیار شهروندان از مجموعه منزل آقای عربیان سبب شد تا مادرش که اشتیاق مردم به پرندگان و حیوانات تاکسیدرمی را می دید، پیشنهاد دهد این حیوانات را به محلی عمومی تر منتقل کنند تا همه بتوانند از آن بهره علمی ببرند. به همین دلیل طی مذاکراتی با شهرداری این مجموعه نفیس به محل فعلی آن در باغ «وکیل آباد» منتقل می شود. این مکان که پیش از این، موزه ترمه یا لباس های محلی بوده است، حالا مجموعه کاملی است از حیات وحش استان خراسان و ایران، انواع پرندگان مهاجر و آبزیان دنیا، انواع پرندگان بومی ایران و انواع گونه های «کل»، «بز»، «قوچ» و «میش». برخی گونه های موجود در این موزه منحصر به فرد هستند؛ مانند مجموعه انواع کوچ های کل دنیا که در خاور میانه هم ندارند یا «خرس گریزلی» و «ببر مازندران» که نمونه تاکسیدرمی آن در موزه های دیگر ایران نیست. گزارش پیش رو شرحی است از بازدید یکروزه ما از این موزه منحصر به فرد.

آریتا حسین زاده عطار - موزه «حیات وحش» از سال ۱۳۹۴ در داخل باغ «وکیل آباد» شروع به کار کرد. این باغ موزه با وجود فضای کوچکی که برای آن در نظر گرفته شده، بیش از ۲۰۰ گونه از حیوانات و پرندگان را در خود جای داده است. تنها موزه ای که در کشور می تواند با این مجموعه رقابت کند، موزه تاکسیدرمی دولتی در سازمان محیط زیست پایتخت است که آن نیز بسیاری از گونه های جانوری این موزه را ندارد. برخی از حیوانات این مجموعه از سال ۱۳۷۵ تا سال ۱۳۹۴، یعنی سال افتتاح موزه، به وسیله امیر حامد عربیان برای مطالعات زیست محیطی و اقلیمی حیوانات شکار شده اند. این حیوانات، پیش از این در منزل پدری این مجموعه دار خوش ذوق در روضه شهر نگهداری می شدند و در همان مکان نیز میزبان بازدیدکننده ها و علاقه مندان آشنا و غریبه بسیاری بوده است. اوشکار مجاز و جمع آوری حیوانات را از پدر و پدربزرگش به ارث برده است. خودش در این باره می گوید: «از کودکی علاقه بسیاری به حیوانات زنده داشتم، زیرا در منزل پدری ام، به دلیل علاقه پدر و پدربزرگم به حیوانات، «قوچ وحشی» و «طاووس» داشتم». حدود ۷۰ درصد حیوانات این

بازدیدهای بسیار شهروندان از مجموعه منزل آقای عربیان سبب شد تا مادرش که اشتیاق مردم به پرندگان و حیوانات تاکسیدرمی را می دید، پیشنهاد دهد این حیوانات را به محلی عمومی تر منتقل کنند تا همه بتوانند از آن بهره علمی ببرند. به همین دلیل طی مذاکراتی با شهرداری این مجموعه نفیس به محل فعلی آن در باغ «وکیل آباد» منتقل می شود

۱. به نفع فعالان زیست محیطی و دانشجویان طبیعت

امیر حمید عربیان، مدیر داخلی موزه «حیات وحش» است. او معتقد است تاکسیدرمی حیوانات این امکان را به فعالان زیست محیطی و دانشجویان طبیعت می دهد که اطلاعات مطلوبی را در خصوص زیستگاه ها و نوع زندگی هر حیوانی در طبیعت کسب کنند: «آن ها از طریق این موزه حیات وحش که در خاور میانه کامل ترین است و بیشترین تعداد گونه را دارد، می توانند از تفاوت های حیوانات هم گونه در کل دنیا مطلع شوند و اطلاعات مفیدی درباره آن ها کسب کنند. این مجموعه می تواند نقش مؤثری در ارتقای سطح آگاهی مردم داشته باشد و اطلاعات مفیدی در خصوص حیوانات متنوع اقلیم های مختلف دنیا به مخاطب دهد؛ مثلاً در قسمت مجموعه بزهای وحشی این موزه، ما گونه های مختلف «بز وحشی نوبیان»، «بز وحشی مارخور»، «بز وحشی شاموا»، «بز وحشی مارخور سلیمان» و... را از سرتاسر دنیا جمع کرده ایم که در خاور میانه نظیر ندارد؛ این منحصر به فرد بودن در مجموعه قوچ های ما هم دیده می شود و علاقه مندانی که برای بازدید از این موزه می آیند، هر گونه سؤالی که داشته باشند، کارکنان این موزه اطلاعات لازم را به آن ها خواهند داد».

در موزه «حیات وحش» ببر مازندران که در موزه های تاکسیدرمی دیگر وجود ندارد، انواع پروانه ها، «خرس گریزلی» و گاو میشی که گاو پرستان هندی آن را می پرستند و چندین سال است که شکار آن غیر مجاز است، نیز وجود دارد. به جز این موارد سر بسیاری از حیوانات و حتی مجسمه های حیوانات

پروانه ای نصب است که در نگاه اول شبیه نقاشی به نظر می رسند، اما آقای عربیان توضیح می دهد: «این پروانه های متنوع، که از سرتاسر دنیا شکار و جمع آوری شده اند، بخشی از مجموعه ای است که در نتیجه سال ها زحمات برادرم جمع آوری شده است». در سوی دیگر این راهرو سر بزرگ گاوی نصب شده است. او توضیح می دهد: «این گاو از نژادی است که هندوهای گاو پرست، بسیار روی آن حساسند. این گاو پیر را پیش از انقلاب آقای رشید جمشید تهیه کرده است و دو سال پیش، همزمان با افتتاح این مجموعه، به آن اضافه شده است». در اتاق دیگری، خرس گریزلی که روی دو پای خود ایستاده، همراه شیر بزرگ جثه و گاو و چند حیوان دیگر قرار گرفته اند. این حیوانات جلوه خاصی به این موزه داده اند. اگر فضا مناسب می بود، می شد هر کدام از این حیوانات را مانند موزه های کشورهای دیگر در نوع اقلیم خاصی که زندگی می کنند قرار داد تا این حیوانات ارزشمند بهتر به نمایش گذاشته شوند. در اتاق بعدی، انواع مختلفی از بز وحشی وجود دارد. بزهای وحشی افغانستان، ایران، آمریکا، آلاسکا، روسیه و چند کشور دیگر در این اتاق در کنار یکدیگر قرار گرفته اند. گونه هایی که بسته به نوع کشوری که از آن آمده اند، ریش، جثه و حتی مدل شاخ های متفاوتی دارند. این تفاوت ها نشان می دهد که اقلیم متفاوت به این حیوانات ظاهری متفاوت بخشیده است.

مختلف و رنگارنگ. انگار که یک تابلوی نقاشی از طبیعتی بکر را پیش رویت گذاشته باشند. سه گونه عقاب، بیش از ده گونه طوطی از کشورهای مختلف دنیا، دو مرغابی سر حنایی و سر سفید که میان دکور نیزاری قرار داده شده اند و در نوع خود منحصر به فرد هستند. پرندگان متنوع دیگر که پرهای رنگی، تنها بخشی از زیبایی های آن هاست، در این مجموعه برای تماشا گذاشته شده است. چند اتاق تودرتو تمام فضای این مجموعه را تشکیل می دهد. اتاق دوم، اتاقی است که محل نگهداری گریه سانان است. شیر و پلنگ در کنار پرندگان و حیوانات وحشی دیگر قرار داده شده اند. در این اتاق خرسی نیز وجود دارد. تمام این مجموعه، نمودی از حیوانات حیات وحش است که در کوهستان و جنگل زندگی می کنند. حیوانات وحشی در گوشه ای از این اتاق، پشت شیشه کوتاهی قرار گرفته اند. پرندگان و سر برچی از حیوانات هم بر دیوار نصب شده است. اتاق سوم پُر از سر قوچ و بز وحشی و گوزن است. روی یکی از دیوارها تابلوهایی

۲. پای فیل یا تنه درخت؟ از ورودی روبه روی در باغ وحش وارد می شویم. قدم به قدم با جوی آب باغ «وکیل آباد» که پیش بیایید، می رسید به موزه «حیات وحش». مجموعه ای با حدود ۲۰۰ گونه از پرندگان و حیواناتی که به شیوه ای مبتکرانه تاکسیدرمی شده اند. از در که وارد می شوی یک پای فیل بزرگ کنار میز پیشخوان خودنمایی می کند. امیر حمید عربیان، مدیر داخلی این باغ موزه می گوید: «از آن جا که خود فیل یا زرافه در این فضای محدود، جانمی شد، این پای فیل را آوردیم تا نمودی از فیل را نیز داشته باشیم. بسیاری از مراجعان تصور می کنند این پا تنه درخت بریده شده است که ما به صورت مصنوعی به این شکل درآورده ایم. این پای فیل که در شکارهای آقای رشید جمشید در هندوستان به دست آمده، متعلق به حدود ۴۰ سال پیش است. وقتی مخاطبان دست روی این پایی کشند، تازه متوجه می شوند که هنوز بر پوست باقی مانده است». در دیوار این اتاق کوچک پُر است از پرندگان

